

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ ความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

เจตคติของเกษตรกรผู้ปลูกผักที่มีต่องานส่งเสริมการปลูกผักกางมุ้ง ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นายชำนาญ สายสุด

เมษายน 2543

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง 1) ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและ เศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักที่ไม่ได้เข้าร่วมงานส่งเสริมการปลูกผักกางมุ้ง 2) ปัจจัยที่มี ผลต่อเจตคติของเกษตรกรผู้ปลูกผักที่ไม่ได้เข้าร่วมงานส่งเสริมการปลูกผักกางมุ้ง 3) ปัญหา อุปสรรคในการปลูกผักและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกผักที่ไม่ได้เข้าร่วมงานส่งเสริมการ ปลูกผักกางมุ้ง โดยการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกผักในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 136 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณสามในสี่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 37 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นบังคับ และมียารายได้จากการขายผักเฉลี่ย 300,500 บาทต่อปี ร้อยละ 56.62 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ซึ่งได้แก่ การเป็นสมาชิก สหกรณ์ สมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีการรับข่าวสารทางการ เกษตร ซึ่งได้แก่ การรับฟังวิทยุ การชมโทรทัศน์ อ่านเอกสารเผยแพร่ ตลอดจนอ่านหนังสือ เกี่ยวกับการเกษตร ผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ เคยเข้าร่วมการฝึกอบรม 1-2 ครั้งต่อปี มีประสบการณ์อยู่ระหว่าง 1-5 ปี ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 88.24 มีที่ดินเป็น ของตนเอง และร้อยละ 11.76 ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่มีขนาดของฟาร์ม 1-5 ไร่ และมากกว่าครึ่งหนึ่งมีแรงงานในครัวเรือน 3-4 คน และร้อยละ 63.97 ใช้ทุนของตนเองใน

การปลูกผัก แต่ก็ยังพบว่ามีการกู้จากสถาบันการเงินด้วยเหมือนกัน เช่น สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ พ่อค้าในท้องถิ่น เพื่อนบ้านและญาติพี่น้อง

ระดับเจตคติที่มีต่องานส่งเสริมการปลูกผักกางมุ้งของหน่วยงานราชการ ซึ่งได้แก่ เจตคติด้านการเผยแพร่ข่าวสาร เจตคติด้านการเยี่ยมเยียนเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และเจตคติด้านการฝึกอบรมให้ความรู้ การวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหนึ่งในสี่ส่วน (27.85%) มีระดับเจตคติไม่แน่ใจกับการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตร ส่วนผู้ให้ข้อมูลประมาณหนึ่งในสาม มีระดับเจตคติไม่แน่ใจกับการเยี่ยมเยียนเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และร้อยละ 43.26 มีระดับเจตคติไม่แน่ใจกับเจตคติด้านการฝึกอบรมให้ความรู้

ส่วนระดับเจตคติที่มีต่อความเหมาะสมของเทคโนโลยีที่ส่งเสริมพบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณครึ่งหนึ่ง (51.10%) มีระดับเจตคติไม่แน่ใจกับเจตคติด้านการลงทุน และร้อยละ 43.38 มีระดับเจตคติไม่แน่ใจกับเจตคติด้านการจัดการและปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกัน ร้อยละ 42.94 มีระดับเจตคติไม่แน่ใจกับเจตคติต่อด้านผลตอบแทนของการปลูกผักกางมุ้ง และไม่ถึงครึ่งหนึ่ง (42.21%) มีระดับเจตคติไม่แน่ใจกับเจตคติด้านความเหมาะสมของเทคโนโลยี

ปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติของเกษตรกรผู้ปลูกผักที่ไม่ได้เข้าร่วมงานส่งเสริมการปลูกผักกางมุ้ง ซึ่งศึกษาหาความสัมพันธ์โดยใช้ตัวแปรอิสระซึ่งประกอบด้วยลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ลักษณะที่เกี่ยวข้องต่อการประกอบอาชีพเกษตรกับตัวแปรตาม คือ เจตคติต่องานส่งเสริมการปลูกผักกางมุ้งของหน่วยงานราชการ และเจตคติต่อความเหมาะสมของเทคโนโลยีที่ส่งเสริม จากผลการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตร รายได้ ขนาดของฟาร์ม แรงงานในครัวเรือน รวมทั้งแหล่งเงินทุน ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับเจตคติต่องานส่งเสริมการปลูกผักกางมุ้งในทุกด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการเผยแพร่ข่าวสาร ด้านการเยี่ยมเยียนเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และด้านการฝึกอบรมให้ความรู้ ในขณะที่เดียวกันพบว่า ประสิทธิภาพฝึกอบรมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเผยแพร่ข่าวสาร การเยี่ยมเยียนเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม แต่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับเจตคติของเกษตรกรในด้านการฝึกอบรมให้ความรู้ และประสิทธิภาพปลูกผักมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเจตคติด้านการเผยแพร่ข่าวสาร และด้านการฝึกอบรมให้ความรู้ แต่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับเจตคติด้านการเยี่ยมเยียนเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ส่วนสภาพการถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเจตคติด้านการ

เผยแพร่ข่าวสาร และด้านการฝึกอบรมให้ความรู้ แต่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับ
เจตคติด้านการเยี่ยมเยียนเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และการประกอบ
อาชีพเกษตรกรกับเจตคติต่อความเหมาะสมของเทคโนโลยีที่ส่งเสริมนั้น พบว่า เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตร ประสบการณ์ฝึกอบรมสภาพ
การถือครองที่ดิน และแหล่งเงินทุน ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเจตคติต่อ
ความเหมาะสมของเทคโนโลยีที่ส่งเสริมทุกด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการลงทุน ด้านการจัดการและ
การปฏิบัติ ด้านผลตอบแทนและด้านความเหมาะสมของเทคโนโลยี แต่พบว่า รายได้มีความ
สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเจตคติด้านการลงทุนเท่านั้น รวมทั้งขนาดของฟาร์ม
พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเจตคติด้านการลงทุน และด้านการจัดการ
และการปฏิบัติ นอกจากนั้นพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้ปลูกผักที่ไม่ได้เข้าร่วมการปลูกผักกางมุ้ง พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการ
ผลิต ในเรื่องมุ้งตาข่ายในล่อนมีราคาแพง และอีกขาดได้ง่าย อีกทั้งยังขาดแคลนแรงงานในการ
ประกอบอาชีพปลูกผัก และมีการระบาดของโรคแมลงศัตรูผักด้วย ส่วนเรื่องปุ๋ยและเมล็ดพันธุ์
ผักยังมีราคาสูงอยู่ และด้านการตลาดเกษตรกรผู้ปลูกผักอยากให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมหาตลาด
ให้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งราคาต้องมีการประกันด้วย จะช่วยให้เกษตรกรหันมาปลูกผักกางมุ้งเพิ่ม
มากขึ้น